اولین نشانه‌های گسترش تجارت بین ایران و انگلیس

دیلی میل در گزارشی به نقل از لئام فاکس، وزیر تجارت انگلیس، می‌نویسد: «مبادلات تجاری بین ایران و انگلیس در حال رشد است و انگلیس در تلاش است نگرانی‌های بخش بانکی را که مانع توسعه بیشتر روابط شده، از میان بردارد.» در این گزارش به نقل از فاکس آمده است که شرکت‌های انگلیسی به کندی اما با اشتیاق فزاینده‌ای در حال آغاز مجدد همکاری‌های تجاری با ایران هستند و بریتانیا شاهد اولین نشانه‌های گسترش تجارت بین ایران و انگلیس است. اما نگرانی‌های فعلی بخش بانکی در زمینه تسهیم پرداخت‌ها یا ارائه خدمات مالی بدان معناست که منافع کاهش تحریم‌ها هنوز به طور کامل محقق نشده و حل این مشکلات همچنان اولویت دولت انگلیس است.

گزارش‌های جهانی نشان می‌دهد ترافیک هوایی ایران افزایش یافته است

گشایش اقتصادی در آسمان ایران

ترافیک هوایی بین‌المللی در آسمان ایران به‌شدت رونق گرفته است. برای مثال تنها در ماه گذشته در مقایسه با مدت مشابه سال قبل (زمانی که توافق هسته‌ای هنوز اجرا نشده بود)، ۱۴۰ پرواز بیشتر صورت گرفته است

● آزاده افتخاری ●
● مترجم ●

از زمان عملی شدن توافق هسته‌ای ایران و گروه ۵+۱ نزدیک به یک سال می‌گذرد. بسیاری، به‌خصوص در ایران، دوران پساتوافق را فرصت طلایی منحصربه‌فردی تصور می‌کردند. هرچند هنوز این فرصت‌های طلایی از راه نرسیده‌اند اما نشانه‌هایی وجود دارد که ثابت می‌کند ایران قادر است هرچه بیشتر روابط خود را با جهان توسعه دهد. نگاهی به آسمان ایران گواهی بر این مدعاست.

واشینگتن‌پست در این زمینه می‌نویسد: «ترافیک هوایی بین‌المللی در آسمان ایران به‌شدت رونق گرفته است. برای مثال تنها در ماه گذشته در مقایسه با مدت مشابه سال قبل (زمانی که توافق هسته‌ای هنوز اجرا نشده بود)، ۱۴۰ پرواز بیشتر صورت گرفته است.»

نقشه‌های گردآوری‌شده از آمار پروازها به و از ایران حاکی از ضخیم‌تر شدن مسیرهای پروازی به ایران است. به این معنی که در هر مسیر تعداد پروازهای بیشتری صورت می‌گیرد. همچنین مسیرهای جدیدی نیز در این نقشه‌ها مشاهده می‌شود. کارشناسان می‌گویند بخشی از این رشد ناشی از افزایش ظرفیت پروازهای ترافیک هوایی بین‌المللی است. در ماه‌های اخیر شماری از خطوط هوایی بین‌المللی شامل ایرفرانس، بریتیش ایرویز و کی‌ال‌ام پرواز به ایران را از سر گرفته‌اند.

این در حالی است که پیش از این تحریم‌های آمریکا مانع فروش قطعات یدکی هواپیما به ایران می‌شد و بسیاری از خطوط هوایی بین‌المللی در زمان تحریم‌ها پرواز به ایران را متوقف کرده بودند. اما اکنون بوئینگ و ایرباس قراردادهای بزرگی برای فروش هواپیما با ایران منعقد کرده‌اند. در حال حاضر نه‌تنها هواپیماهای بیشتری به ایران پرواز می‌کنند بلکه ایران‌ایر نیز در آینده نه‌چندان دور تعدادی از هواپیماهای ساخت آمریکا و اروپا را دریافت خواهد کرد. البته برخی کارشناسان در مورد توانایی ایران برای مدیریت و استفاده از هواپیماهای جدید ابراز تردید می‌کنند. برای مثال پهنای باند فرودگاه‌ها را برای استفاده از هواپیماهای غول‌پیکر مناسب نمی‌دانند.

■ رونق توریسم و تجارت

این روزنامه آمریکایی در ادامه می‌نویسد: «ایران‌ایر و توپولوف‌های روسی سال‌ها آسمان ایران را در سلطه خود داشته‌اند و تعداد سانحه‌های هوایی در این سال‌ها موجب شد مسافران بیشتری به استفاده از خطوط هوایی اروپایی و عربی تمایل نشان دهند. با این حال سفارش خرید هواپیماهای جدید چشم‌انداز رشد تجارت و توریسم در ایران را به تصویر می‌کشد.» ری تکیه، تحلیلگر امور خاورمیانه و کارشناس شورای آتلانتیک که به طور تخصصی موضوع ایران را تحلیل می‌کند، می‌گوید: «ایران از اقتصادی که به حاشیه رانده شده بود و از شرایط دشوار سال ۲۰۱۳، به سوی رشد حرکت می‌کند. آمار جدید صندوق بین‌المللی پول نشان می‌دهد که توافق هسته‌ای اقتصاد ایران را، که در وضعیت نامناسبی قرار داشت، متحول کرده است. به گزارش صندوق بین‌المللی پول، اقتصاد ایران در سال مالی جاری ۴/۵ درصد رشد می‌کند.»

واشینگتن‌پست در ادامه با اشاره به مساحت ایران که چهاربرابر کالیفرنیاست می‌نویسد: «خوش‌بینی‌های زیادی در مورد رشد اقتصادی ایران وجود دارد. ایران منابع غنی نفت را در اختیار دارد، فرهنگ و تمدن ایرانیان غنی است و از سوی دیگر تجارت و پتانسیل‌های توریستی در ایران ریشه تاریخی دارد.»

تکیه می‌گوید: «با وجود تمامی امیدواری‌هایی که نسبت به اقتصاد ایران وجود دارد، نقاط تیره‌ای نیز در آن دیده می‌شود. دولت حسن روحانی به دنبال تعامل با غرب و جذب سرمایه‌های خارجی به‌عنوان نیروی محرکه رشد اقتصادی است، اما برخی محدودیت‌ها در داخل و برخی در ایالات‌متحده با موضع‌گیری‌ها و اقدامات خود مانع به نتیجه رسیدن این طرح می‌شوند.» این تحلیلگر مشهور امور ایران می‌افزاید: «برخی اقدامات تند و سختگیرانه تاثیری منفی بر فضای تجارت با ایران بر جا می‌گذارد و در حال حاضر نیز می‌توان نتیجه این اقدامات را در آینده پس از توافق هسته‌ای ایران مشاهده کرد.»

تکیه می‌گوید: «در سال‌های تحریم ایران پس از انقلاب اسلامی، این کشور همواره راه‌هایی برای خودکفایی پیدا کرد. این میل به حفاظت از خود به‌سرعت از بین نمی‌رود. در این بین بیشترین مراقبت‌ها در مورد آمریکاست و به همین دلیل است که در آینده قابل‌پیش‌بینی نمی‌توان انتظار داشت که بسیاری از شهرهای آمریکا مانند شهرهای آسیایی یا حتی اروپایی در فهرست پروازهای ایران قرار بگیرند.»

■ قطب فرودگاهی منطقه

افزایش ترافیک پروازهای بین‌المللی در آسمان ایران در حالی اتفاق می‌افتد که روی زمین نیز پیشرفت‌هایی در شرف وقوع است. تهران می‌خواهد به قطب فرودگاهی منطقه تبدیل شود. هدفی بسیار بلندپروازانه که در آن رقابت با غول‌های ترافیک هوایی منطقه مانند ترکیه و دبی پیش رو است.

وال‌استریت ژورنال در این زمینه می‌نویسد: «فرودگاه بین‌المللی تهران در مراحل اولیه بهینه‌سازی تدریجی است که بخشی از طرح بلندمدت برای تقویت تجارت و تبدیل ایران به یک قطب منطقه‌ای پس از توافق هسته‌ای به شمار می‌رود. بخش اصلی این طرح احداث دو ترمینال جدید و بخش تجارت آزاد فرودگاهی است که شامل حوزه‌هایی برای صنعت، لجستیک، هتل‌ها و مراکز کنفرانس می‌شود. هرچند این طرح هنوز در مراحل اولیه قرار دارد، دولت حسن روحانی امیدوار است توسعه طرح مشهور به شهر فرودگاه امام خمینی (ره) شرکت‌های خارجی و ناوگان‌های هوایی بین‌المللی را ترغیب کند که تهران را به دیگر قطب‌های منطقه‌ای ترجیح دهند.»

این پروژه می‌تواند تجارتی چندین میلیارد دلاری برای شرکت‌های املاک منطقه‌ای و بین‌المللی، شرکت‌های ساختمان‌سازی و مدیریتی فراهم کند. در حال حاضر برخی شرکت‌های فعال در عرصه ساخت‌وساز از جمله شرکت‌های فرانسوی که فرودگاه شارل دوگل را مدیریت می‌کنند، برای مشارکت در پروژه شهر فرودگاهی امام خمینی (ره) با ایران وارد مذاکره شده‌اند. همچنین غول هتلداری فرانسه، یعنی آکورهتل، قراردادی برای احداث هتل‌های زنجیره‌ای نووتل و آیبیس در ایران منعقد کرده که به فرودگاه امام خمینی متصل می‌شوند. ابراز تمایل شرکت‌های بین‌المللی برای حضور در این پروژه‌ها نشان‌دهنده منافع این شرکت‌ها در پروژه‌های مربوط به زیرساخت‌های مرتبط با فرودگاه‌هاست. علی صباغی، مشاور ارشد رئیس شهر فرودگاهی امام خمینی (ره)، می‌گوید: «امیدواریم این پروژه با دیگر طرح‌های توسعه‌ای موفق فرودگاهی در مناطقی نظیر امارات متحده عربی و ترکیه رقابت کند. برای مثال، منطقه مرکز جهانی دبی که در سال ۲۰۱۰ افتتاح شد، شامل پروژه‌ای فرودگاهی با ظرفیت ۱۶۰ میلیون مسافر در سال و حمل‌ونقل ۱۲ میلیون تن کالاست. در اطراف این فرودگاه نیز منطقه‌های ویژه‌ای برای امور لجستیکی، نگهداری هواپیما، ساختمان‌های مسکونی و بخش‌های مرتبط در نظر گرفته شده است. هتل هیلتون نیز در حال ساخت ساختمانی ۵۳۵ واحدی در این پروژه است.» صباغی می‌گوید: «این آمار و ارقام بسیار بزرگ هستند و بدون زیرساخت لازم و کار جدی نمی‌توان به آن دست یافت. اما در صورتی که در بازه زمانی ۱۵ ساله سهم خود را از بازار برداشت کنیم، درواقع سهم دیگر قطب‌ها را کاهش داده‌ایم.» به گفته او، این رقابت بسیار دشوار است اما دولت ایران موانع پیش روی دست یافتن به این هدف را از میان برداشته است.

منبع: واشینگتن‌پست، وال‌استریت ژورنال

نمای نزدیک

> ایران‌ایر و توپولوف‌های روسی سال‌ها آسمان ایران را در سلطه خود داشته‌اند و تعدد سانحه‌های هوایی در این سال‌ها موجب شد مسافران بیشتری به استفاده از خطوط هوایی اروپایی و عربی تمایل نشان دهند. با این حال سفارش خرید هواپیماهای جدید چشم‌انداز رشد تجارت و توریسم در ایران را به تصویر می‌کشد.

● در یچه ●
● منبع وال‌استریت ژورنال ●

توسعه حمل‌ونقل در زمین و هوا

صنعت حمل‌ونقل یکی از صنایعی است که پس از بحران‌های اقتصادی با سرعت قابل‌توجهی جان دوباره می‌گیرد. در ایران سفارش خرید هواپیماهای جدید گامی در جهت توسعه ناوگان هوایی است. این در حالی است که شهر جدید فرودگاهی امام خمینی (ره) نیز بخش دیگری از پازل تبدیل ایران به یکی از قطب‌های ترانزیت هوایی به شمار می‌رود. مناطق آزاد تجاری ویژه در سراسر جهان وجود دارند که هریک اهداف و قوانین متفاوتی را دنبال می‌کنند. بسیاری از این مناطق به منظور فراهم آوردن امکان تجارت آزاد طراحی شده‌اند تا تولیدکنندگان، واردکنندگان و صادرکنندگان ناگزیر به تجارت طبق قوانین محلی نباشند و یا اینکه تعهد مالیاتی آن‌ها کاهش یابد. یکی از موفق‌ترین کشورها در اجرای موفق پروژه مناطق ویژه اقتصادی چین است که طرح‌های اقتصاد آزاد را به بوته آزمون گذاشته است. در قطب تجارت منطقه‌ای دبی، مناطق اقتصادی ویژه از طریق کاهش مالیات و از میان برداشتن محدودیت‌های انتقال سرمایه، سرمایه‌گذاری خارجی را افزایش داده‌اند. ایران در حال حاضر شش منطقه آزاد تجاری دارد. منطقه آزاد چابهار در سال ۱۹۹۲ در جنوب ایران و نزدیک مرز پاکستان احداث شد. منطقه آزاد اروند نیز در نزدیکی مرز عراق است که به تجارت لوازم‌خانگی و ساختمانی شهرت دارد. با این حال شهر فرودگاه امام خمینی (ره) از اهمیت بیشتری برخوردار است، زیرا تهران را با بزرگ‌ترین شهرهای جهان مرتبط می‌کند. بخش‌هایی که در ۲۰ سال آینده توسعه خواهند یافت به ده‌ها میلیارد دلار سرمایه‌گذاری نیاز دارند که قرار است بخش عمده‌ای از این سرمایه‌ها از خارج از کشور تامین شود. در حال حاضر شرکت فرودگاهی هلند به نام ناکو، که پروژه‌های متعددی را در مکزیک، کوالالامپور و پکن به سرانجام رسانده، یکی از مهم‌ترین مشاورهای ساختمانی پروژه فرودگاهی تهران است. ناکو بودجه لازم برای احداث ترمینال ایرانشهر با ظرفیت ۲۰ میلیون مسافر در سال را ۲ میلیارد دلار برآورد می‌کند. در همین حال شرکت‌های دیگری از هلند، کره‌جنوبی، فرانسه و چین قراردادهایی را برای توسعه این پروژه امضا کرده‌اند و یا در حال مذاکره با دولت ایران هستند. در گذشته برخی از این شرکت‌ها به تامین مالی پروژه‌های مشابه در کشورهای دیگر کمک کرده‌اند. احیای بخش فرودگاهی و حمل‌ونقل به طور کلی یکی از مهم‌ترین اقدامات در جهت بهره‌مندی از منافع لغو تحریم‌هاست. آزادسازی جریان انتقال کالا از طریق مرزهای ایران، نخستین گام به سوی ایجاد اقتصادی جهانی به شمار می‌رود که در بازار جهانی شریک است. این یکی از مهم‌ترین اهداف دولت حسن روحانی است که رونق اقتصادی ایران را از لنز بازگشت به بازار جهانی و جذب سرمایه‌های خارجی می‌بینند. به گفته تحلیلگران، بخش حمل‌ونقل از جمله بخش‌هایی است که پس از رکود اقتصادی و بحران‌هایی نظیر تحریم از زمین برمی‌خیزد. این در حالی است که ایران از مزیت موقعیت جغرافیایی بین اروپا و آسیا نیز بهره می‌برد و فرودگاه امام خمینی (ره) می‌تواند با سود بردن از این مزیت به قطب خاورمیانه تبدیل شود. البته باید منتظر ماند و دید که آیا این فرودگاه می‌تواند مانند مناطق ویژه اقتصادی چین، که در اوایل سال‌های ۲۰۰۰ به بهره‌برداری رسید، موفق باشد. شرکت‌های خارجی از طریق این مناطق تجاری در چین به بازار و کارگر چینی دسترسی پیدا کردند؛ البته به نحوی که دولت می‌توانست بر آن نظارت داشته باشد. حتی در اغلب موارد طرف چینی از شرکت‌های خارجی می‌خواست قرارداد مشترکی را با شرکت‌های داخلی منعقد کند. این همکاری بین شرکت‌های خارجی و داخلی برای چینی‌ها سودمند بود، زیرا به ارتقای تکنولوژی و دسترسی به تجربه‌های دنیای مدرن کمک کرد. در ایران نیز پروژه‌هایی مانند شهر جدید فرودگاهی امام خمینی (ره) می‌تواند پیشرفت زیادی در جهت رونق تجارت و گردشگری و همچنین تبادل فناوری باشد.

* مطالب انتخاب شده از منابع خارجی الزاما بیان کننده دیدگاه‌های «آتیه‌نو» نیست